

22.12.2022

OKV/3020/21/2022

OKV/3020/21/2022-OKV-2

VALTIONEUVOSTON OIKEUSKANSLERI

Valtiovarainministeriö

Viite:

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 16.12.2022 (VN/34057/2022)

Asia:

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain 3 ja 20 b §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 236/2021 vp) täydentämisestä.

Valtiovarainministeriö on viitekohdassa mainitulla [lausuntopyynnöllään](#) pyytänyt oikeuskanslerin lausuntoa asiakohdassa mainitusta hallituksen esityksen luonnoksesta.¹ Lausunto on pyydetty antamaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Pyydettyä lausuntonani totean seuraavan.

Lausuntokierroksella olevassa esitysluonnoksessa ehdotetaan, että eduskunnan käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen [HE 236/2021 vp](#) tehdään välttämättömät muutokset ja täydennykset. Ehdotukset koskevat pakotesäätelyn noudattamiseen liittyvää asiakkaan tuntemista ja hallinnollisia seuraamuksia koskevia säännöksiä.

Täydentävän hallituksen esityksen antaminen muutettaessa asiallisesti merkittävästi hallituksen esitystä on perustuslain 71 §:n ja perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön perusteella oikea menettely verrattuna ministeriön valiokunnalle antamalla vastineella tapahtuvaan täydentämiseen. Perustuslakivaliokunta on pitänyt välttämättömänä ja hyvään lainsäädäntötapaan kuuluvana, että etenkin silloin, kun laajakantoiseen hallituksen esitykseen

¹ Esitysluonnoksen teksti on saatavilla verkko-osoitteessa:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=620c2d8f-76d5-4386-af2d-820026973bb8>

esitetään tehtäviksi hyvin merkittäviä ja esityksen perusratkaisuihin olennaisesti vaikuttavia muutoksia, asian valmistelu osoitetaan valtioneuvoston tehtäväksi (ks. [PeVL 58/2022 vp](#), kappale 25, [PeVL 9/2020 vp](#), s. 3, [PeVL 26/2017 vp](#), s. 76, ks. myös [PeVL 75/2014 vp](#), s. 8/II).

Perustuslakivaliokunnan mielestä silloinkin, kun lakiehdotuksen sääntely ei ole mitaltaan erityisen laajaa sen merkittävyys perusoikeusnäkökulmasta tai ehdotusten tiivis kytkös voimaan saatettavaan EU-lainsäädäntöön puoltavat yleensä valmistelua valtioneuvostossa ja täydentävän hallituksen esityksen käyttöä (ks. [PeVL 58/2022 vp](#), kappale 26, ja myös [PeVL 12/2021 vp](#), kappale 76).

Lausuntokierroksella olevan esitysluonnoksen sivulla 12 todetaan, että täydentävä hallituksen esitys sisältää muutos- ja täydennysehdotuksia, jotka koskevat hallituksen esityksessä 236/2021 vp esitettyjä säännösehdoituksia kansainvälisten talouspakotteiden ja kansallisten jäädyttämispäätösten noudattamisesta sekä hallinnollisista seuraamuksista rahanpesulaissa ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa. Lainvalmisteluohjeiden (ks. esim. [HELO-ohjeet VIII](#)) mukaisesti täydentävässä hallituksen esityksessä on kuitenkin tarpeen tarkasti yksilöidä, miltä osin täydentävässä esityksessä muutetaan alkuperäistä esitystä. Täydentävän hallituksen esityksen luvun 7 (Esityksen suhde täydennettävään esitykseen) pitäisi siten olla esitysluonnoksessa esitettyä tarkempi ja samalla muutosten yksilöintiä pitäisi täydentää.

Sekä 1. että 2. lakiehdotuksen voimaantulosäännöstä ja sen perusteluita on tarpeen täydentävän esityksen loppuvalmistelussa vielä arvioida ja tarkentaa. Taannehtivan lainsäädännön kiellon vuoksi on perusteltua, että pidennetty vanhentumisaika tulee sovellettavaksi vasta nyt ehdotettavan lain voimaantulon jälkeen vireille tulleisiin asioihin. Siihen nähden ehdotus, että 1. lakiehdotuksen 8 luvun 7 §:n 2 momentin säännöstä ja 2. lakiehdotuksen 42 §:n 2 momenttia ei sovellettaisi asiaan, joka on vireillä valvontaviranomaisessa ennen lain voimaantuloa, on perusteltu. Voimaantulosäännöksen momentin seuraava virke on kuitenkin jonkin verran epäselvä suhteessa ensimmäiseen virkkeeseen. Näin varsinkin, kun esitysluonnoksen perustelujen perusteella ei hahmotu, mielletäänkö ehdotettu vanhentumisaikaa koskevan säännöksen muutos lopulta aineelliseksi vai prosessuaaliseksi.

Säätämisyjärjestysperusteluissa olisi hieman selkeämmin todettava laajemman asiakkaan tuntemisen soveltamisalan ja pidennetyn vanhenemisajan vaikutukset ehdotusten oikeasuhtaisuuteen kokonaisuutena.

Lausuntokierroksella olevasta esitysluonnoksesta puuttuu lainvalmisteluohjeissa (ks. esim. [HELO-ohjeet VIII](#), jakso 2.2) täydentävän esityksen havainnollistamiseksi suotavana pidetyistä rinnakkaisteksteistä toinen eli se, johon laaditaan vertailu voimassa olevaan lakiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Oikeuskanslerinsihteeri

Juha Sihto